

Pred nanovo odprtim planinskim domom na vrhu Krima, se je okrog poldneva zbralo vsaj tisoč ljudi

Pohodniki so krenili iz Preserja v strnjeni, zgoščeni skupini, potem pa se je začela kolona vse bolj trgati

Z 12. TRADICIONALNEGA POHODA NA KRIM

Krim spet postaja meka ljubljanskih planincev

»To priljubljeno ljubljansko goro sem že zelo pogrešal, saj je tako lepa razgledna točka,« je bil zadnje letošnje poletno nedeljo ves zadovoljen viški župan **Bogdan Bradáč**, ko je skupaj z drugimi planinci užival ob čudovitem razgledu s planinskega doma na Krimu, ki je zdaj – po več kakor dvajsetih letih – spet odprt za ljubitelje gora. Bogdan Bradáč je eden tistih Ljubljančanov, ki so na ljubljanski Belvedere ali Karmel, kot nekateri tudi pravijo Krimu, romali še pred desetletji (prvič se je povzpел nanj, kot pravi, že tam leta 1955), potem pa se je ljubljanskega gorskega očaka polastila vojska. Krim je namreč postal zaprto območje.

Množica planincev in drugih ljubiteljev narave, ki je to zadnje letošnje poletno nedeljo (v organizaciji PD Podpeč-Preserje) izpred osnovne šole v Preserju krenila proti vrhu Krima, ni razmišljala o izgubljenih desetletjih in tudi ne o tem, da so vojaki bivše JA v pogorje Krima vklesali nekaj kilometrov cest, kot bi radi prikazali nekateri nostalgiki. Predala se je dražestni naravi, temačnim, a blagodejno hladnim krimskim gozdovom, ki z redkimi oazami mehke planinske trave prekrivajo Krim praktično vse do njegovega vrha. Sprva strnjena kolona planincev, se je

že v prvih strminah raztrgala in posamezne skupine in skupinice so zagrizle v strmino vsaka po svoje: pohodniki so si pripovedovali svoje planinske izkušnje ali čebljali kar tjavdan, nekateri pa so celo posegali po redkih gobah, ki so se ponujale ob poti.

»Takle tempo še nekako vzdržim, hitreje pa ne bi mogel, ker mi nagaja noga,« je med potjo ušlo prekaljenemu planincu **Mateju Burjaku** iz Horjula, ki je sicer že nekajkrat prekrizal vso slovensko planinsko transverzalo, na Krim pa se je odpravljaj, tako kot večina drugih pohodnikov, prvič. Nekateri so pripovedovali, da so tudi v »prepovedanih letih« prihajali pod sam vrh Krima, potem pa jih je nagnala vojska.

»V tistem času sem bil enkrat samkrat na vrhu pri planinskem domu, pa še takrat sem prišel tja gor »na finto«, se je spomnil **Andrej Lešnjak** z Viča in povedal, kako je pretental vojaka, ki je tedaj stražil.

78-letni **Anton Petelin** s Kamnika pod Krimom je tudi v svinčenih letih vsako leto prihajal na Krim – od spremstvu vojske, kot je dejal. Tokrat jo je kljub visokim letom primahal na vrhu v pičlih dveh urah in deseti minutah.

Prvi so tokrat prispeli do planinskega do-

ma na Krimu že malo po deveti uri dopoldne (start v Preserju je bil ob pol osmih), tisti, ki so krenili s Planince ali drugih krimskih brezpotij, pa seveda še nekoliko prej. Nekateri, na srečo sila redki, pa so se na vrh Krima pripeljali kar z avtomobili. Topli sončni žarki, ki so obličali razgledno ploščad, žal niso mogli do kraja razgnati megle, ki se je obesila na ljubljansko kotlino, zato razgled sprva ni bil ravno najboljši. Pa vendar je pogled segel tja do Ljubljane in še dlje.

»Sama sem zdaj prvič na Krimu. Začetek poti se mi je zdel sprva nekoliko težaven, potem pa mi je kar šlo. Pozna se, da veliko tečem, včasih tudi na Orle,« si je na klopi pred domom oddahnila mlada **Iona Penzež** z Rudnika, ki je med prvimi prispela na vrh. Sam dom je bil tokrat ovesen z zastavami, med katerimi prvič ni bilo jugoslovanske. Tega dne so planinski dom tudi uradno odprli.

»Niti v sanjah si nismo mislili, da bomo v vsega dveh letih odprli toliko zaprtih območij,« je v slovenskem nagovoru ob odprtju doma dejal predsednik Planinske zveze Slovenije **Andrej Brvar** in izrazil upanje, da bo Krim spet postal stalna planinska postojanka za Ljubljančane in okoličane.

BRANKO VRHOVEC

Vencelj Kavčnik z Jezera, je v krimskih gozdovih ujel več polhov

Konji Konjerejskega društva Krim so redno sodelovali tudi na kmečkih praznikih na Igu

KONJEREJSKO DRUŠTVO KRIM KLJUB TEŽAVAM NE POČIVA
Konji povsod prav pridejo

Na Ižanskem si že skorajda ni moč predstavljati prireditve, kjer ne bi sodelovalo tudi Konjerejsko društvo Krim, pa naj gre za kmečki praznik ali kak gasilski jubilej. Tako so bili letos konji KD Krim nepogrešljivi celo (na paradi) pri položitvi temeljnega kamna za novi gasilski dom na Igu, člani KD Krim pa so sodelovali tudi na sejmu Alpe-Jadran in na sejmu Agrotehnike odprtih vrat (s kočijami). Za svoje člane je KD Krim na sam konjerejski dan pripravilo izlet na kmetijski sejem v Gornjo Radgono, nepogrešljivo pa bo kajpak tudi na turistični prireditvi ob letošnji podelitvi Blagajan in Barjanskih osatov v Iškem Vintgarju.

Društvo, ki tačas šteje 90 članov, razen tega tesno sodeluje tudi z zasebnim jahalnim centrom Vodopivec, s Kmetijskim zavodom in Kmečko zadrugo Ljubljano, pomaga pa tudi pri licenciranju žrebcov. Nedavno je društvo izpeljalo žigosanje plemenskih žrebcov, medtem ko žigosanje plemenskih žrebcov B rodovnika (tako pasme norik, kot hladnokrvne slovenske pasme) še pripravljajo.

Nerodno pa se je zataknilo pri letošnjih konjskih dirkah na hipodromu v Vrbljenu, od katerih so si prav tako veliko obetali.

»Na to prireditve, na kateri naj bi bile (2. avgusta) že tretjič po vrsti galopske in kasaške dirke, preskakovanje ovir in kmečke dirke, smo se že vse od letošnje pomladi pripravljali z veliko volje in entuziazma,« nam je povedal tajnik KD Krim **Ludvik Sterle**. »Bili smo v polnem zamahu, da bi prireditve kar najbolje izpeljali, potem pa se je zapletlo z nekaterimi lastniki zemljišča, na katerem stoji hipodrom. Ti bi radi, da bi kultivirali še preostali del skupnega vaškega zemljišča, zahtevali pa so tudi 10 odstotkov od bruto dohodka od celotne prireditve, kar je bilo seveda za naše društvo nesprejemljivo. Nam potem praktično ne bi ostalo ničesar. S pomočjo občine bi radi nekako našli skupni jezik s temi lastniki zemljišč in dogradili hipodrom, tako da bi lahko na njem vsako leto pripravili vsaj po eno ali dve kasaški dirki in razstavo konj.«

B. VRHOVEC

NA OBISKU PRI KONJEREJCU JOŽETU ŠKULJU

Za konje je treba imeti tudi ljubezen

Konjereja primamlja vse več ljudi, pa čeprav je iztržek, kot ugotavljajo nekateri, vse prej kot obetaven. Za **Jožeta Škulja** iz Iške vasi pa vzreja konj nikakor ni le posel, ampak predvsem predanost konjem v najzlahnejšem pomenu te besede, saj je že vrsto let tudi eden najaktivnejših članov Konjerejskega društva Krim. Tačas se Jože Škulj lahko ponaša z enim najmodernejših hlevov na Ižanskem, ki bi čisto lahko služil kot vzorčni primerek sodobne živinorejske arhitekture. Stojišča v hlevu so dolga po tri metre, samo krmljenje konj pa poteka spredaj in ne zadaj (zadaj je trak za kidanje), kar rejcu, kot pravi Jože Škulj, precej olajšuje delo. V Škuljevem hlevu je ta hip 11 konj (4 kobile, 4 žrebca in 3 žrebci), skušali pa bodo stalež povečati na 15, za kolikor je bilo hlev tudi zgrajen.

»Gradnje hleva sem se lotil že maja lani. Od Kmetijske zadruge Ljubljana sem dobil nekaj posojila, nepovratna sredstva pa sem zamudil, ker sem začel prepozno zidati. Pri gradnji hleva so mi veliko pomagali tudi sorodniki, prijatelji in sosede, še zlasti pri namestitvi ostrešja,« je Jože Škulj zdaj ves zadovoljen s svojim modernim konjerej-

skim objektom, pri čemer posebej pohvali tudi sina **Boštjana** in ženo **Danico**, ki se, kot pravi, še največ ukvarjata s konji.

Pri izbiri konj Jožetu Škulju pomagajo prof. Jože Jurkovič, mag. Janez Rus in ing. Metod Marolt (njegovih konji so kar treh pasem: pasme norik in slovenske toplokrvne in slovenske hladnokrvne pasme). Kar nekaj žrebec iz njegovega hleva je že šlo za pleme, žrebci pa gredo največ v izvoz, prek zadruge seveda.

Na Jožetovi kmetiji so uredili tudi plemenilno postajo z dvema žrebcema pasme norik, ki sta mu jih priskrbela Veterinarska fakulteta in Kmetijski zavod Slovenije. Jože Škulj pravi o tem: »Marsikdo bi si nabavil rodovne žrebce pasmmse norik, toda pri tem bi mu morala nujno priskočiti na pomoč tudi državae, saj si povprečen rejec tega finančno ne more privoščiti. Sicer pa so odkupne cene konj bolj slabe, tudi kobilam je padla cena v markah. Še pred kakimi šestimi ali sedmimi leti so bili žrebički dražji od telet, zdaj pa je ravno obratno...«

BRANKO VRHOVEC

Bil je medved-smetar

Vse pogostejši obiski medvedov na obrobju Krimskega pogorja in drugod, o čemer smo pisali, so povzročali med ljudmi nelagodje in celo strah. Res je, da medvedje doslej niso povzročali omembe vredne škode, vendar zaradi nepredvidljivosti, se nikoli ni vedelo, kako se bi zver v določenih pogojih obnašala. No, »posebnež« s Kureščka, ne bo več vznemirjal ljudi.

Kar smo zvedeli po pripovedovanju očevidcev, kako so se medvedje obnašali, bi jih lahko uvrstili v kategorijo medvedov-smetar-

jev. Ti medvedje so obiskovali vikende in naselja, brskali po smetiščih za hrano in se niso bali ljudi. Torej smo se znašli v položaju kot v nekaterih visoko razvitih državah na zahodu, ki imajo s to vrsto medvedov že dolgoletne izkušnje. Tako bo potrebno tudi pri nas upoštevati njihove izkušnje in ustrezne ukrepati: predvsem ne puščati v teh okoljih smetišča, počistiti okoli vikendov in naselbin smeti in jih odpeljati. Prav tako se bodo morali ustrezno obnašati izletniki. Morda za tolažbo: ali je pojav medvedov-smetarjev pri nas tudi eno med znamenji, da se približujemo nekaterim razvitim državam na Zahodu.

Sič